

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY

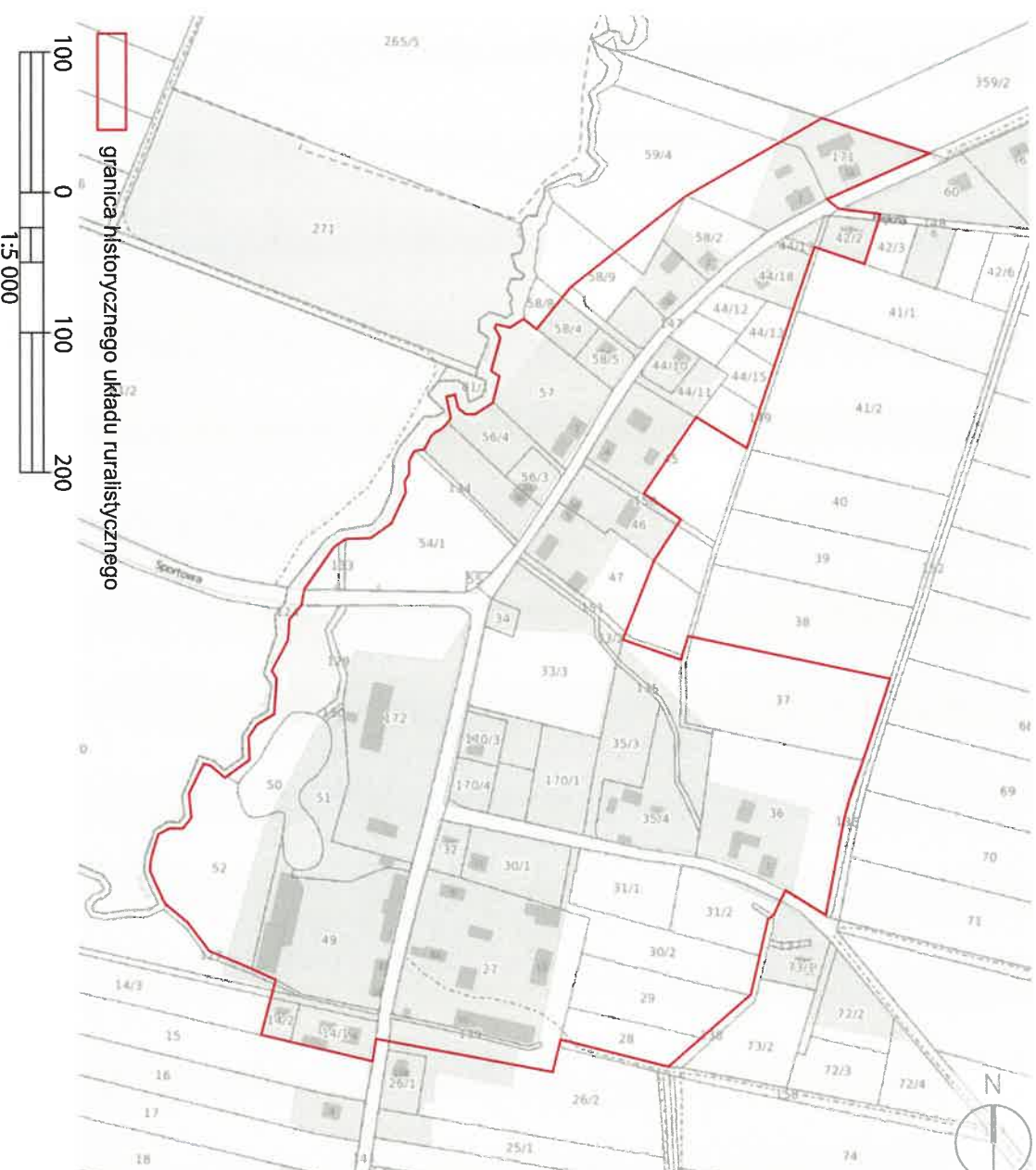
2. Czas powstania

1275 r./ XIX w.

3. Miejscowość

JASZYCE

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

OBSZAR WSI

5. Przynależność administracyjna

Województwo dolnośląskie

Powiat trzebnicki

Gmina Trzebnica

6. Współrzędne geograficzne

51°19'50"N 17°06'10"E

7. Użytkowanie obecne

MIESZKALNE, ROLNICZE

8. Stan zachowania

2

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Nazwa wsi:

1275 r. Sdesicz, 1290 r. Sdeschizc, 1297 r. Schezicz, 1355 r. Secisz, 1374 r. Strzesschnicz, 1469 r. Czessitz, 1579 r. Jeschütz, 1651 r. Jaselitz, 1785 r. Jeschuez, od XIX w. do 1945 r. Jeschütz
Nazwa wsi może wskazywać na słowiński źródłosłów, gdzie Jeschütz oznaczać będzie Zdziesice lub jest to nazwa patrymonialna od imienia Jasz, Jan.

Historia wsi:

Z dokumentów wzmiankujących po raz pierwszy miejscowość w 1275 r. wiadomo, że Jaszycy założono na prawie niemieckim, a właścicielem dóbr z folwarkiem był sługa książęcy Heinrich Szbdesicz w ramach nagrody za pełnioną służbę. W 1355 r. właścicielem zostaje Heinrich Stosch (Stossowitz), który odpowiada za rozdzielanie administracyjne własnych dóbr a klasztornych. W 1434 r. majątek przejmują Marungus Nassengnese, który odsprzedał część czynszów z Jaszowa mniszce trzebnickiej. W 1407 r. w dokumentacji dotyczącej Jaszyc pojawiają się von Salichsowie, którzy pozostają właścicielami do 1945 r. Do czasów nowożytnych majątek przechodzi różnych właścicieli z obrębu jednego rodu. Od 1644 r. przez okres wojny trzydziestoletniej dobra znajdują się w rękach synów Nicolausa. W 1729 r. kuratorem zostaje burmistrz Trudup z Oleśnicy, później mianowany jest komisaryczny zarządca Johan C.W. Fülle. Gdy w 1821 r. majątek przejmuje Gerog Rudolph Gustaw następuje rozkwit majątności i jej znaczne powiększenie, na obszarze dóbr zakłada się urządzenia rolne. W dokumentach z 1830 r. wynika, że znajdowało się 17 warsztatów tkacko-lnianych, wiatrak, gorzelnia i browar. W 1837 r. ma miejsce budowa pałacu ok 185 r. ustanowiony zostaje majorat Jaszycy pod zwierzchnością Paula Salischa, zarządzający Kałowem i częścią Cerekwicy. W latach 30. Dobra w Jaszycach uzyskują status mienia niepodzielnego, wg starego prawa niemieckiego. Wieś pierwotnie założono w typie ulicówki, z nieregularnie sytuowaną zabudową. Po obu stronach drogi zachowały się pozostałości nasadzeń historycznych a także założenie folwarczne z zabudową gospodarczą.

Stanowiska AZP:

Brak zlokalizowanych stanowisk AZP w obrębie wsi.

Postulaty:

zachowanie i rewaloryzacja historycznego układu przestrzennego wsi, ochrona zespołu folwarcznego poprzez zachowanie obiektów a także odtworzenie nowej w historycznej lokalizacji, utrzymanie zabudowy wsi o charakterze wielodrożnicy, zachowanie zespołów zabudowy zagrodowej, sytuowanie nowych obiektów jako uzupełnienie zespołów zabudowy, zwłaszcza na obszarze folwarku lub w nawiązaniu do niej, stosowanie tradycyjnych form, materiałów, dyspozycji elementów zewnętrznych na elewacjach itp., zachowanie pozostałości po historycznych nasadzeniach

Istniejące zagrożenia:

degradacja założenia folwarcznego, zatarcie się granic i wartości założenia pałacowego, wprowadzanie nieprzystającej zabudowy w stosunku do obiektów historycznych, rozbiora i przekształcanie obiektów historycznych, wykorzystywanie niezgodnych z tradycją form i materiałów przy remontach i przebudowach obiektów, wprowadzanie zabudowy w miejscach pierwotnie przeznaczonych na rolę, nieregularne wydzielenie dróg

Źródła:

Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego we Wrocławiu, Wytyczne konserwatorskie do planu zagospodarowania przestrzennego gminy Trzebnica, Wrocław 1992 r.